

TOELICHTING
HBO - OPLEIDINGEN
2020

01 Accountancy / Finance & Control – Bedrijfseconomie

Elke ondernemer kan in feite niet zonder een accountant. Een accountant is de vertrouwenspersoon van de ondernemer. Een accountant controleert of de financiële informatie die de ondernemer verstrekt wel klopt. Tevens adviseert hij op financieel gebied of zorgt voor een juiste administratie. We leven in een economisch onstuimige tijd. Met de financiële crisis net achter ons, bepalen economische ontwikkelingen dagelijks het nieuws. Waar gaan we naartoe? Welke rol speelt de overheid in een financieel gezond klimaat? En wat is de rol van werknemers en het bedrijfsleven? Als controller of bedrijfseconoom kun je een waardevolle rol spelen in het bepalen van antwoorden op dit soort vragen. Als het buiten stormt, houdt de bedrijfseconoom het roer financieel recht. Daarmee schept hij of zij de voorwaarden voor stabiliteit, betrouwbaarheid en groei.

02 Business Studies

Het zakenleven roept je, maar je weet nog niet goed in welke vorm. Toch weet je dat jij thuishoort in de wereld van business en finance. Bij Business Studies leer je vanuit verschillende kanten naar een probleem te kijken en kritisch te denken. Doe je meteen alle kennis en vaardigheden op die belangrijk zijn om succesvol te zijn in het bedrijfsleven. En je maakt een bewuste keuze voor je specialisatie op één van de vakgebieden.

03 Tourism management HTRO / Leisure Management

Je bent vaker toerist dan je denkt: ieder fysiek uitstapje is een toeristische activiteit. Tel daarbij op dat de wereld met internet, social media en smartphones kleiner is geworden dan ooit, en je kunt begrijpen dat toerisme een gigantische branche is met een enorme impact. Maar hoe geef je eigenlijk vorm aan een branche die iedere dag verandert en groeit? Hoe zorg je dat toerisme echt waarde kan toevoegen voor alle betrokken partijen?

Vrije tijd is belangrijk voor ons. Het laat ons ontspannen, houdt gezond, geeft de kans om te ontwikkelen en geeft plezier. Kortom, vrije tijd heeft grote invloed op de kwaliteit van ons leven. Bovendien wordt er veel geld aan leisure uitgegeven. Denk aan dagjes weg, bioscoopbezoek, sportwedstrijden of festivals. In totaal geven Nederlanders jaarlijks zo'n 50 miljard uit aan hun vrije tijd. Maar wanneer is een vrijetijdsbesteding zinvol? De opleiding Leisure & Events Management houdt zich met dit soort vragen bezig.

04 Communicatie

Geef jij later vorm aan de wereld van media, reclame en design? Dan verzijn jij misschien wel de volgende icebucket challenge voor een goed doel, regel je de reclamecampagne voor de volgende editie van Tomorrowland of organiseer je een persconferentie waarop Coca Cola zijn standpunt over suikerconsumptie toelicht.

05 Creative Business (Media & Entertainment Management)

De wereld van media en entertainment verandert snel. Technologie beïnvloedt constant de manier waarop wij media consumeren; vlogs events, games, muziek, televisie, social media. De creatieve industrie is invloedrijker dan ooit! De vraag naar innovatieve producten en diensten groeit daardoor iedere dag. De opleiding Creative business leidt je op tot de professionals van morgen, die creatieve producten en diensten op het gebied van media, cultuur en design kan bedenken, uitvoeren en in de markt zetten.

06 Facility Management

Het zal je niet meteen zijn opgevallen en dat is precies de bedoeling. Facility Managers zijn weliswaar heel bepalend voor jouw dagelijkse leven, maar juist als je er niets van merkt, doen zij hun werk goed. De Facility Manager is de regelaar achter de schermen van grote organisaties die vooral met mensen te maken hebben. Ze faciliteren letterlijk een prettige, veilige en schone werk-, leer- en leefomgeving. Ze zorgen voor catering, huisvesting en evenementorganisatie. Van school tot ziekenhuis. Onzichtbaar en onmisbaar. Nooit op de voorgrond, maar altijd essentieel. Dat is de Facility Manager in een notendop.

07 Leraar Basisonderwijs (PABO)

Misschien weet je het al sinds de basisschool: leraar zijn is het leukste wat er is! Zelf je eigen lessen samenstellen. Op jouw manier kinderen helpen in hun ontwikkeling. Hen inspireren en een echt rolmodel zijn. Wat kinderen zien, doen ze na. Daarom hebben ze behoefte aan een leerkracht met een sterke persoonlijkheid. Iemand die niet alleen vertelt, maar ook doet wat goed is. Iemand die inspireert, prikkelt en uitdaagt om te leren. Die van rekenen een avontuur maakt en van taal een feestje. Die openstaat voor de kwaliteiten van ieder individueel kind en elk talent laat groeien.

08 Pedagogiek

Bij deze opleiding word je opgeleid tot een brede sociale professional, met als expertise jeugd en opvoeding. In moeilijke en emotionele situaties ben je goed in staat om met beide benen op de grond te blijven staan. Bovendien vind je het interessant om binnen unieke situaties maatwerk te leveren. Jij wil kinderen en jongeren graag helpen en beschermen, en de mensen in hun directe omgeving daarin ondersteunen. Tijdens de opleiding word je expert op het gebied van de leefwerelden van kinderen en jongeren en hun opvoeding.

09 Verpleegkunde

Verpleegkunde gaat over mensen die zorg nodig hebben. In die volgorde: eerst de mens, dan de zorg. Want met de opleiding Verpleegkunde (hbo-v) leer jij dat iemand meer is dan zijn medisch probleem. Jij hebt oog voor het individu in zijn sociale omgeving. Dankzij jouw onderzoekende houding zie je waar zijn probleem ontstaat en hoe je hem kan helpen weer gezond te worden. Met anderen denk je in oplossingen. Zoals met professionals uit de welzijns- en sportsector. Daarbij benut je de nieuwste zorgtechnologie. Zo blijft een patiënt geen patiënt, maar een mens die met of zonder zijn aandoening weer de regie pakt over zijn leven.

10 Mondzorgkunde

Jij ziet het belang in van een gezonde mond, ook bij anderen. Deze opleiding leidt jou op tot mondhygiënist. In dit beroep geef je voorlichting over mondhygiëne, reinig en polijst je tanden en kiezen, verwijder je tandsteen en boor en vul je kleine gaatjes. Binnen deze afwisselende baan moet je goed kunnen samenwerken en diegene in jouw stoel kunnen motiveren. Niet iedereen komt tenslotte graag bij de mondhygiënist; het is belangrijk dat je over inlevingsvermogen beschikt, kunt overtuigen en mensen kunt motiveren. Jij bezorgt iemand graag een glimlach en houdt van technische handelingen uitvoeren. Bovendien heb je een sterk analytisch vermogen en goede communicatieve vaardigheden.

11 Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken (MBRT)

In de opleiding Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken (MBRT) staan techniek, gezondheidszorg en mensen centraal. Je werkt altijd met mensen én zeer moderne apparatuur. Je bent daarnaast geïnteresseerd in de werking van het menselijk lichaam en technologische toepassingen. Als medisch beeldvormings- en bestralingsdeskundige (MBB'er) draag je bij aan optimale diagnostiek en behandeling van patiënten.

12 Sportkunde

Jij bent altijd in beweging en vindt gezondheid belangrijk. Daarbij help je ook graag anderen: het is voor jou een uitdaging om door middel van sport- en bewegingsactiviteiten de gezondheid van mensen te verbeteren en te onderhouden. Je behandelt mensen hierbij als mens, niet als patiënt. Van samenwerken in teams krijg je energie. Je bent creatief in het vinden van oplossingen om mensen in beweging te laten komen. Je bent enthousiast en ondernemend.

13 Social work

Iedereen wil een goede kwaliteit van leven én samenleven. Je wilt meedoen aan de maatschappij, participeren. Als sociaal werker help je mensen die dreigen meer en meer geïsoleerd te komen staan. Denk aan mensen met een verstandelijke beperking, verslaafden, tienermoeders en gezinnen in armoede. Je gaat naast hen zitten, zoekt uit wat ze nodig hebben en moedigt hen aan om zelf de teugels in handen te nemen. Want wie de regie over zijn eigen leven heeft, blijkt gezonder en gelukkiger te zijn. Met Social Work maak je werk van die missie. Je leert mensen weer in hun kracht te zetten. Verwacht daarbij geen kant-en-klare oplossingen. Je zoekt naar maatwerk in samenwerking met ondersteunende professionals en met behulp van technologische mogelijkheden, zoals online hulpverlening.

14 Informatica / Business IT & Management / Technische Informatica

We leven in het tijdperk van digitale apparaten: laptops, mobieltjes en tablets zijn niet meer weg te denken uit ons dagelijks bestaan. Het bedrijfsleven, het onderwijs, de gezondheidszorg en media kunnen niet meer zonder ICT. De ontwikkelingen binnen de informatica gaan razendsnel en de vraag naar jonge, breed opgeleide informatici is en blijft groot. Met de opleiding Informatica leg je een stevige basis voor een tal aan functies in de ICT-sector.

Als afgestudeerde aan de hbo-opleiding Business IT & Management ondersteun je bedrijven bij de inrichting, het gebruik en het verbeteren van de bedrijfskundige processen. Dit doe je met behulp van ICT.

Bij de vierjarige bacheloropleiding Technische Informatica ligt de focus op het ontwerpen en ontwikkelen van technische ICT-systemen en systemen voor technische producten. Je leert de weg te vinden tussen hardware en software. Denk bijvoorbeeld aan ICT voor apparaat aansturing.

15 Bouwkunde / Civiele Techniek / Bouwmanagement & Vastgoed / Ruimtelijke ontwikkeling

Met Bouwkunde leer je bouwprojecten ontwerpen, berekenen, construeren en uitvoeren. Het komt aan op een creatief ontwerp en vooral de bouwtechnische uitwerking ervan tot in de details. Daarvoor heb je wis- en natuurkunde nodig. In de opleiding sta je regelmatig stil bij actuele thema's zoals duurzaam renoveren.

Met de opleiding Civiele Techniek zet jij je stempel in het Nederlands landschap. Je helpt je omgeving inrichten en staat daarbij uitvoerig stil bij actuele thema's zoals veiligheid en duurzaamheid. Jouw werkveld is letterlijk heel breed. Het omvat water en droge infra, het gaat om de constructie zelf en inbedding in het (stedelijke) landschap onder allerlei ecologische, maatschappelijke en politieke randvoorwaarden.

Bouwmanagement en Vastgoed / Ruimtelijke Ontwikkeling biedt je een combinatie van techniek, economie en projectmanagement. Je verwerft inzicht in alle aspecten van het ontwerp- en bouwproces. Je richt je op bouwkundige of financiële projecten. De opleiding speelt ook in op actuele thema's zoals duurzame renovatie en transformatie van gebouwen en werken en leidt je daarmee op tot ingenieur.

16 Werktuigbouwkunde / Elektrotechniek

Met Werktuigbouwkunde word je in vier jaar een werktuigbouwkundige. Het is een veelzijdig, technisch beroep waarvoor je verschillende vakgebieden onder de knie zult krijgen. Denk aan mechanische constructies, waarin ontwerpen, de materiaalkeuze en machineonderdelen centraal staan. Ook zogeheten 'warme' werktuigbouwkunde komt langs, met onderwerpen zoals energietechniek, thermodynamica, stromingsleer en warmteoverdracht. En het derde hoofdonderdeel is industriële automatisering: je verdiept je in regel- en besturingstechniek.

Elektrotechniek is overal om ons heen en vrijwel iedereen is ervan afhankelijk. Ga maar na: dankzij elektronica bestaat de smartphone, kunnen we naar muziek luisteren, mailen, kleding wassen en online een reis boeken. Binnenkort rijdt het merendeel van het Nederlandse wagenpark elektrisch. Als elektrotechnisch ingenieur sta je midden in deze ontwikkelingen, bedenk je nog slimmere of efficiëntere toepassingen en heb je dus concreet impact op het dagelijks leven van heel veel mensen.

17 Luchtvaarttechnologie

Bij Luchtvaarttechnologie richt je je vooral op het ontwerpen en maken van vliegtuigen en vliegtuigonderdelen. Je werkt daarmee aan een gedegen technische achtergrond. Dat maakt jou interessant voor werkgevers in verschillende sectoren. Uiteraard in de internationale luchtvaart. En ook in bijvoorbeeld de auto-industrie.

18. Precision Engineering

Precies en nauwkeurig werken wordt steeds belangrijker. Denk bijvoorbeeld aan je mobiele telefoon met navigatie. Hoe is het mogelijk dat zo'n klein apparaat zo nauwkeurig werkt en hoe wordt zo'n apparaat gemaakt? En hoe ontwerp je dat? Of denk aan een navigatie satelliet die duizenden kilometers van de aarde heel precies en nauwkeurig zijn werk moet kunnen doen. Tijdens de opleiding Precision Engineering leer je complexe stilstaande en/of bewegende systemen met behulp van mechanische onderdelen, elektrische circuits en digitale technieken tot op de miljoenste millimeter nauwkeurig te ontwerpen en te bouwen. Je krijgt vooral inzicht in de maakbaarheid van complexe en zeer precieze systemen of structuren.

19 Technische bedrijfskunde

Als technisch bedrijfskundige word je een breed inzetbare professional met straks ruime keuze op de arbeidsmarkt. Bij deze opleiding staat het ontwerpen en verbeteren van bedrijfsprocessen centraal. Deze processen stellen een bedrijf in staat om efficiënt en effectief te draaien. Alle onderdelen binnen een organisatie komen daarbij aan bod: de productieafdelingen, verkoop en marketing, distributie, maar ook financiën en personeelszaken. Dit is dé opleiding voor een technisch bedrijfskundige in spé, die het een uitdaging vindt om problemen op te lossen, organisatorisch sterk is en interesse heeft in technologie, economie en marketing.

20 Life Science & Chemistry (Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek / Biotechnologie / Chemie)

Hoe werken chemische processen in levende organismen? Dat is de centrale vraag in de opleiding Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek. Met daarbij duizend en één andere onderzoeksvragen. Zoals: hoe genees je hersenvliesontsteking? Welke bloedwaarden wijzen op voedselallergieën? Of niet-medische vragen zoals: welk effect hebben micro-organismen op de waterkwaliteit? Om deze vraagstukken te onderzoeken en te analyseren, krijg je kennis over microbiologie, hematologie, biochemie en DNA-technieken en je maakt meters in het laboratorium. Bij de opleiding Biotechnologie draait het vaak om de vraag hoe processen zich op moleculair niveau afspelen en hoe we die positief voor de mens kunnen beïnvloeden. Binnen Groene Biotechnologie gaat het bijvoorbeeld om onderwerpen als het ziekteresistent maken van planten en het produceren van nieuwe gewassen. Bij Food Science gaat het bijvoorbeeld om de smaak en geur van levensmiddelen, maar ook over gezondheidseffecten van voeding en voedselveiligheid. Je leert op theoretisch en praktisch niveau processen in biologische cellen te begrijpen en hoe je deze kunt sturen.

Bij Chemie staat de praktijk centraal: je doet veel ervaring op in het lab, waarbij je een stevig leertraject krijgt in projectmatig werken. Je houdt je bezig met de samenstelling van stoffen en de chemische veranderingen die plaatsvinden onder bepaalde omstandigheden. Daarom voer je veel experimenten uit in het lab. Bijvoorbeeld voor het ontwikkelen van nieuwe producten, zoals voeding, medicijnen of kunststoffen.

21 Academie voor Lichamelijke Opvoeding (ALO)

Wil je kinderen en jongeren leren sporten en bewegen? Ben je fit, enthousiast en graag actief? Op de Academie voor Lichamelijke Opvoeding (ALO) krijg je een fysiek én intellectueel uitdagend opleidingsprogramma. Je leert hoe je als gymleraar leiding geeft aan groepen en loopt vanaf het eerste jaar stage. Uiteraard ben je tijdens de ALO-opleiding zelf volop sportief bezig.

22 Sportkunde (SM&O)

Zie jij jezelf werken als sportmanager of als ondernemer in de sport? Dan is de vierjarige opleiding Sportkunde - leerroute Sport, Management en Ondernemen (SM&O) iets voor jou. Je leert over management, financiën en ondernemen, doet actief aan sport en behaalt een trainer/coachlicentie.

23 Voeding & Diëtetiek

De voedingsbranche is breed. In het studieprogramma is veel aandacht voor de relatie tussen voeding en gezondheid. Je bent altijd als eerste op de hoogte van de nieuwste voedingstrends. Daarnaast is het mogelijk om je interesses op het gebied van voeding en diëtetiek naar eigen smaak te combineren. Wordt het een beroep in de zorg, media, management, kwaliteit of commercie?

24 Accountancy / Finance & Control / Finance, Tax and Advice

De opleiding Accountancy is een mooi startpunt voor een baan als assistent-accountant. En een solide basis als je verder wilt studeren voor registeraccountant (RA) of accountant-administratieconsulent (AA). Een professionele beroepshouding en communicatieve vaardigheden zijn als assistent-accountant net zo belangrijk als dat je jaarrekeningen kunt samenstellen of controleren.

Ben je benieuwd naar de financiële situatie van bedrijven? Kijk je ernaar uit om je kennis over economie, wiskunde en recht aan te scherpen? Bij de opleiding Finance & Control (voorheen Bedrijfseconomie) leer je onder andere hoe je bedrijfseconomische informatie kunt vastleggen, analyseren en beoordelen. Je ontwikkelt vaardigheden en doet kennis op om carrière te maken als Finance & Control afgestudeerde.

Een bedrijf dat wil uitbreiden en de investeringen wil financieren. Een particulier die zijn financiële toekomst wil veiligstellen. Of een internationaal bedrijf dat de belastingtechnische kansen en risico's in kaart wil brengen. Het zouden zo maar je klanten kunnen zijn waar je na je studie Finance, Tax and Advice (FTA) voor gaat werken, want deze studie leidt je op tot een breed inzetbare financieel adviseur. Bij een fiscaal adviesbureau, (multinational) bank, verzekeraar, pensioenfonds, accountantsbureau, belastingdienst of misschien wel jouw eigen onderneming.

25 Bedrijfskunde

Je haalt graag het beste uit mensen en uit organisaties. Je leert vanuit een brede visie naar organisaties te kijken. Je focust op verbetering en vernieuwing van bedrijfsprocessen. Je bent een breed inzetbare generalist. Na je studie kan je aan de slag bij een bedrijf of non-profit organisatie en verbeterprocessen binnen de organisatie begeleiden of nieuwe initiatieven opzetten. Maar je kunt je ook richten op kwaliteitsmanagement of integraal management. Ook kun je aan de slag als projectleider of adviseur.

26 Commerciële Economie

Na het afronden van deze opleiding kun je de wensen en behoeften van de klanten vertalen naar verkoop- en marketingactiviteiten. Hiervoor doe je onderzoek en stel je plannen op. En je bedenkt hoe je een product of merk het best onder de aandacht van de doelgroep kunt brengen.

27 Human Resource Management

Deze opleiding richt zich op mensen en hun werk binnen organisaties. Je leert hoe je bijdraagt aan optimale afstemming van organisatiedoelen en talenten van mensen.

28 International Business

IB is a four-year full-time bachelor's programme taught entirely in English. You can customise your programme by choosing electives, specialisations or up to two additional languages. The combination of lectures, real-business world projects, internship and global exchange, will prepare you to start your own business, launch a career at a multinational corporation, and thrive in the world of international business.

29 Ergotherapie

Een ergotherapeut werkt op het snijvlak van zorg en welzijn. Je adviseert en begeleidt cliënten om de dagelijkse (vanzelfsprekende) dingen zoals naar school gaan, werken, zelfverzorging,

huishouden enzovoorts weer zelf te kunnen doen. Daarbij is het doel om zo goed mogelijk te kunnen functioneren en mee te doen in de maatschappij.

30 **Fysiotherapie**

Als fysiotherapeut ben je een belangrijke schakel in het herstelproces van het bewegingsapparaat van mensen. Je onderzoekt, analyseert, voorkomt en behandelt lichamelijke problemen zodat mensen weer zo goed mogelijk hun dagelijkse leven kunnen leiden. Niet alleen de lichamelijke problematiek van de patiënt heeft je aandacht, ook begeleid je de patiënt in gedragsverandering. Je gaat uit van het vermogen van de patiënt om zichzelf beter te leren redden, ondanks zijn of haar beperkingen.

31 **Verpleegkunde**

Na deze opleiding kun je gaan werken als verpleegkundige in het ziekenhuis, in de psychiatrie, of als wijkverpleegkundige. Verpleegkundigen bieden zorg aan patiënten, en ze werken nauw samen met de patiënt, mantelzorgers en andere hulpverleners.

32 **HBO-Rechten / Sociaal Juridische Dienstverlening / Bestuurskunde**

Bij de opleiding HBO-Rechten word je opgeleid tot een praktijkgerichte jurist die een belangrijke bijdrage levert aan de effectieve organisatie van juridische processen. Je combineert een stevige juridische basis met communicatieve en organisatorische vaardigheden en vormt zo de schakel tussen het recht en de praktijk. Je weet je weg te vinden in de ingewikkelde en (inter)nationale wet- en regelgeving. Tijdens de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening (SJD) krijg je te maken met de mens en het recht. Aan de hand van thema's als Arbeid en Inkomen, Criminaliteit en Veiligheid, en Integrale Schulddienstverlening werk je met wetten en regelgeving. Vakken op het gebied van communicatie en methodiek en maatschappij bereiden je voor op de maatschappelijke kant van het beroep.

Ben jij een echte netwerker, iemand die creatief, sociaal en communicatief is en die precies wil weten hoe de structuur van de overheid en maatschappelijke organisaties in elkaar steekt? Wil je werken aan actuele maatschappelijke vraagstukken bijvoorbeeld op het gebied van milieu, onderwijs, integratie en veiligheid, zoals de opvang en integratie van vluchtelingen, de rol van big data voor een leefbare stad of de aanpak van jeugdwerkeloosheid? Dan is de opleiding Bestuurskunde wellicht geschikt voor jou.

33 **Social Work Culturele en Maatschappelijke Vorming / Maatschappelijk Werk en Dienstverlening / Sociaal Pedagogische Hulpverlening / Toegepaste Psychologie**

Als CMV'er kies je ervoor om mensen bij elkaar te brengen, te begeleiden en te stimuleren om maatschappelijk betrokken te zijn. Zo lever je een belangrijke bijdrage aan de verbetering van hun leefomgeving en aan de samenleving van morgen.

Ben je geïnteresseerd in het wel en wee van mensen uit verschillende lagen van de bevolking, van verschillende leeftijden en uit verschillende culturen? Heb je hart voor de samenleving en oog voor sociale verhoudingen en de ontwikkelingen daarin? Dan is de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD) echt iets voor jou.

Bij SPH werk je met kinderen of mensen van alle leeftijden die op behandeling, verzorging of ondersteuning zijn aangewezen, wegens handicap, opvoedingsproblemen, ontoelaatbaar gedrag of slechte gezinssituatie. Samen probeer je met de cliënt diens leef- en woonsituatie leefbaar te maken en te houden. De cliënt moet er zelfstandiger door worden.

Bij Toegepaste Psychologie leer je psychologische kennis toe te passen op situaties waarin menselijk gedrag centraal staat. Je leert waarom mensen zich gedragen zoals ze dat doen, en wat en wie allemaal van invloed is op hun denken, doen en voelen. Je krijgt een goede theoretische kennisbasis en leert die kennis toepassen op situaties die om een verandering, een oplossing of een andere benadering vragen.

34 **Communication and Multimedia Design / Media, Informatie en Communicatie**

Bij de studie Communication and Multimedia Design leer je digitale media te ontwerpen met oog voor de eindgebruiker. Hierdoor kun je producten, diensten en ook hele organisaties verbeteren.

Media, Informatie en Communicatie (MIC) leidt je op tot de allround mediaprofessional van morgen. Je leert alles over productie, redactie en marketing van crossmediale uitingen.

35 HBO-ICT

Heb je altijd al interesse gehad voor (mobiele) apps, game development of opkomende technologieën zoals blockchain, big data, A.I. en virtual reality? Wil je nadenken over hoe robots ingezet kunnen worden in de zorg, of hoe bedrijven hun data beter kunnen beveiligen? Of wil jij met ICT-oplossingen bedrijven efficiënter laten werken? Dan is de Bachelor HBO-ICT misschien wel iets voor jou.

In de verdiepfingsfase van tweeënhalf jaar ga je je specialiseren door een keuze te maken voor een van de leerroutes: Business IT & Management (BIM), Game Development (GD), Software Engineering (SE), Cyber Security (CS) of Technische Informatica (TI). Met projecten, stages en een minor (in binnen- en/of buitenland) heb je de mogelijkheid je studie verder vorm te geven.

36 Lerarenopleiding 2^e graads

Na de vierjarige lerarenopleiding krijg je een tweedegraads lesbevoegdheid. Daarmee kun je kiezen waar je wilt werken: in het voorgezet onderwijs klas 1 tot en met 3 van het havo en vwo, alle klassen van het vmbo (12 tot 16 jaar). Of in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo 16 tot 20 jaar) en in de beroeps- en volwasseneneducatie (18 tot 80 jaar). Je kunt hierna ook je eerstegraads lesbevoegdheid halen (Universitaire studie die opleidt voor lesgeven aan de bovenbouwklassen havo en vwo).

37 Aviation

De grootste luchthaven van Nederland is Schiphol. Jaarlijks reizen meer dan 51 miljoen passagiers via deze luchthaven en wordt er zo'n 1,5 miljoen ton vracht verwerkt. Bijna 480.000 vliegtuigen landen en starten op de luchthaven en er werken maar liefst 60.000 mensen bij ruim 500 bedrijven. De vierjarige opleiding Aviation bereidt je voor op een baan in de luchtvaart, of het nu gaat om de (technische) processen rondom het vliegen, de logistiek op een luchthaven of de uitvoering van de vlucht.

38 Engineering, Design and Innovation (EDI) / Elektrotechniek / Product Design / Technische Bedrijfskunde

De leerroutes EDI, Elektrotechniek, Product Design en Technische Bedrijfskunde maken alle vier deel uit van de bacheloropleiding Engineering.

Bij EDI leer je technisch en functioneel ontwerpen. Je ontwikkelt nieuwe producten en productieprocessen en verbetert bestaande. Je werkt aan je technische ontwerpvaardigheden en je doet kennis op over constructies en materialen. Je maakt ontwerpen, maar ook prototypen, bijvoorbeeld van een windmolen. Zo bedenkt je telkens weer passende technische oplossingen.

Bij Elektrotechniek leer je ontwerpen op basis van onderzoek. Je ontwerpt en test elektronica met de bijbehorende software. Ook werk je aan opdrachten over (duurzame) energie en robotica. Je verdiept je steeds verder op het gebied van gestructureerd ontwerpen van elektronica. De projecten worden groter en complexer en de integratie van hardware en software en de communicatie tussen systemen speelt een steeds grotere rol.

Bij Product Design werk je aan de verbetering van je technische ontwerpvaardigheden. Je gaat aan de slag met echte bedrijfsopdrachten, waarvoor je passende technische oplossingen bedenkt. Je leert methoden voor markten en ergonomisch onderzoek. Ook leer je hoe productideeën tot stand komen.

Bij Technische Bedrijfskunde leer je (bedrijfskundige) processen te analyseren en te ontwerpen. Natuurlijk maak je uitgebreid kennis met de praktijk. In projecten leer je hoe je je als adviseur moet opstellen en wat er van je verwacht wordt.

39 Built Environment

De omgeving waarin wij wonen, werken en recreëren is voor een groot deel door mensen gebouwd. Tijdens de bacheloropleiding Built Environment leer je hoe je gebouwen, gebieden en infrastructuur zoals wegen, bruggen en dijken zo inricht, dat mensen er optimaal gebruik van

kunnen maken. Ben je gefascineerd door de combinatie van creativiteit en techniek? Dan is Built Environment een goede keuze voor jou.

40 Interieurarchitect

Als interieurontwerper ben je voortdurend op zoek naar nieuwe ruimtelijke concepten. Aandacht voor maken en denken. Schakelen tussen ruimtelijke schaalniveaus, van meubel naar ruimte tot stad. Nadruk op verantwoordelijkheid voor onze omgeving, binnen of buiten, groot of klein. Zelfstandig, betrokken en kritische studenten. Veel aandacht voor de verhouding tussen lichaam en ruimte. Na je studie kun je als interieurontwerper aan de slag bij ontwerp bureaus, voor jezelf beginnen als zelfstandig ondernemer of doorstuderen.

41 Animation Design / Comic Design / Graphic Design / Illustration Design

Je hebt een sterke fantasie, liefde voor bewegend beeld en een unieke kijk op de wereld. Bij Animation Design combineer je deze kwaliteiten om jouw ideeën uit te werken tot verhalen die je vormgeeft in animaties. Animeren is een ambachtelijk vak, waarbij je leert vertellen d.m.v. bewegende beelden.

Comic Design: De literaire strip, ofwel de graphic novel, is inmiddels een erkende kunstvorm en het beeldverhaal kent verschillende nieuwe genres. Striptekenaars hebben gemeen dat zij een goed verhaal kunnen vertellen. Zij zijn de verbeelders én vertellers: Comic Design stelt deze kwaliteit dan ook centraal in deze voor Nederland unieke specialisatie.

Graphic Design: Je onderzoekt jouw rol als ontwerper in een steeds veranderend vakgebied. Je bent aanjager van nieuwe ontwerpvormen en ontwikkelingen. Leren door te experimenteren (design based research). Gespecialiseerd in typografie. Onderwijs op het snijvlak van beeldende kunst en design. Theoretische en filosofische basis. Na je studie kun je als grafisch vormgever aan de slag bij een ontwerp bureau, voor jezelf beginnen of doorstuderen aan een masteropleiding.

Illustration Design leidt eigenzinnige illustratoren op die zich open en betrokken verhouden tot de snel veranderende wereld, die zij verrijken met nieuwe verhalen en betekenissen. Illustration Design bij ArtEZ leidt beeldmakers op die vertrouwd zijn met alle aspecten van het vak. Geeft veel ruimte voor het individueel onderzoek van de student. Hecht veel waarde aan de communicatieve kracht van beeld met de eigen bron als inspiratie. Na deze studie kun je gaan werken als zelfstandig illustrator, bij een bureau of in samenwerking met makers uit diverse disciplines.

42 Docent Beeldende Kunst & Vormgeving

Docent: Je combineert kunst, vormgeving en educatie. Binnen de opleiding docent besteed je gelijkwaardig aandacht aan het ontwikkelen van een artistieke visie en een degelijke didactische voorbereiding op lesgeven. ArtEZ biedt naast de verkorte vooropleiding docent beeldende kunst en vormgeving ook voor verschillende richtingen aan de kunstacademie een vooropleiding aan: muziek, dans, art en design kennen een vooropleidingstraject.

43 Ruimtelijke ontwikkeling / Mobiliteit

Bij Ruimtelijke Ontwikkeling – Mobiliteit leer je hoe je verkeers- en vervoersproblemen voorkomt en oplost. Daarbij maak je als verkeerskundige een afweging tussen veiligheid, bereikbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid. Je maakt gebruik van moderne technologieën, zoals zelfrijdende auto's, of ontwerpt kruispunten of rotondes.

Na het afronden van de hbo-opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling – Mobiliteit kun je onder meer aan de slag bij advies- of ingenieursbedrijven, gemeente, provincie, Rijkswaterstaat, OV-bedrijven of bij verkeersveiligheidsorganisaties. Als expert op het gebied van verkeerskunde bedenk je dan verkeersmaatregelen of je maakt een wegontwerp in een nieuwbouwwijk.

44 Logopedie

Van vakken over taal en spraak tot ontwikkelingspsychologie en anatomie: het komt allemaal voorbij in de opleiding Logopedie. Je leert testen afnemen en interpreteren, behandelplannen opstellen en cliënten coachen. We hebben een eigen opleidingspraktijk Logopedie. Vanaf het tweede jaar kun je daar stage lopen.

Als logopedist help je je cliënten straks bij allerlei taal-, spraak-, stem-, slik- en gehoorproblemen. Denk daarbij aan jonge kinderen, mensen die een beroerte gehad hebben of acteurs die stemklachten hebben. Je kunt aan de slag in je eigen praktijk, een ziekenhuis, in een revalidatiecentrum, een instelling voor mensen met een beperking of in het speciaal onderwijs. Genoeg keus dus!

45 Engineering

In het eerste jaar van de hbo-opleiding Engineering krijg je een brede technische basis en maak je kennis met de drie leerroutes: Techniek, Creativiteit of Ondernemen. Je doorloopt het gehele technische proces van product bedenken, prototype maken en op de markt brengen. Met een diploma Engineering heb je goede kansen op de arbeidsmarkt. Er is veel vraag naar technisch personeel. Je kunt bijvoorbeeld werken in het bedrijfsleven, bij de (semi)overheid en ingenieurs- en adviesbureaus: als ingenieur, maar ook in commerciële en managementfuncties. Na je opleiding kun je echter ook doorstuderen, bijvoorbeeld aan een technische universiteit.

46 Biologie, Voeding en Gezondheid / Toegepaste Biologie

Ben jij bewust bezig met voeding en gezondheid? Wil je in de toekomst mensen adviseren en coachen over lifestyle en gezondheid? Als je kiest voor de hbo-studie Biologie, Voeding & Gezondheid leer je over het lichamelijk en geestelijk gezond houden van de mens. Met deze studie ben jij straks gezondheidscoach, productontwikkelaar of onderzoeker bij een bedrijf. Wil jij altijd alles weten over natuur, planten en dieren? En de relatie tussen de snel toenemende wereldbevolking? Combineer dan jouw passie voor natuur met onderzoek doen en advies geven bij de hbo-studie Toegepaste biologie. Wie weet sta jij straks in een sloot om onderzoek te doen of geef je bedrijven en de overheid advies over geologie en landschappen.

47 European Food Business

Wil jij graag alles weten over hoe voedsel wordt geproduceerd en waar het vandaan komt? Ben je nieuwsgierig waarom consumenten voor bepaalde producten kiezen en zoek je een bedrijfskundige studie gericht op voeding? Bij de hbo-studie European Food Business leer je alles over bedrijfskunde en unieke producten.

48 Geo Media Design

Heb jij een voorliefde voor de fysieke wereld om je heen? Hou je van kaarten, Google <aps, actuele inzicht in weer en verkeer, interactieve websites en apps? Geo media en design is een multidisciplinaire studie met aardrijkskunde, nieuwe media en ontwerpen en vormgeven als basis. Je ontwikkelt je hier op het gebied van datavisualisatie, infographic design, data analyse, GIS en cartografie. Als een nieuw soort geograaf weet je wat er in de wereld speelt. Je bent in staat om complexe informatie en data concreet te maken. Je ontwikkelt apps, websites, infographics en interactieve kaarten.

49 IPABO Amsterdam

Ieder kind is anders, heeft een eigen verhaal. Als leraar of lerares in het basisonderwijs speel je een belangrijke rol in dit verhaal, in het leven van kinderen van vier tot twaalf jaar. Je leert op Hogeschool iPabo niet alleen kennis overdragen maar ook het bieden van een veilige betrouwbare omgeving. Ze moeten zich thuis gaan voelen in de maatschappij en daarin speel jij een cruciale rol. Je stimuleert kinderen om zelf op onderzoek uit te gaan en het beste uit zichzelf te halen. En zo zal je iedere dag merken dat je zelf minstens evenveel leert en groeit als de kinderen aan wie je lesgeeft.

50 Hotelschool The Hague

Opleiding voor een leidinggevende functie in de (inter)nationale dienstverlenende sector (hotel, restaurant, grootwinkelbedrijf, etc.). Tijdens de opleiding ontdek je welke aspecten binnen deze branche het beste aansluiten bij jouw kwaliteiten: het operationele, het commerciële, het personele of het financiële aspect.

51 TIO

Het TIO biedt diverse opleidingen in de toeristische richting. Hotel- en eventmanagement, luchtvaartopleidingen, en businessmanagement op zowel mbo- als hbo-niveau. Het TIO is een particuliere school.

52 Koninklijke Landmacht / Luchtmacht / Marine / Marechaussee

De Koninklijke Landmacht is naast werkgever ook opleidingsinstituut. Afhankelijk van je leeftijd en opleiding word je binnen de landmacht gevormd tot militair met een bepaalde rang. Voor iedereen die bij de Landmacht gaat werken zijn in ieder geval twee opleidingen verplicht de Algemene Militaire Opleiding en een functieopleiding.

Als je graag iets van de wereld wilt zien, is de Luchtmacht een ideale werkgever. Want ook als je geen vlieger wordt, kun je in veel landen terecht komen. Voor een oefening of op uitzending in het kader van een vredesmissie. Wat je functie ook is, je maakt deel uit van een hecht team. Technici, bewakers, brandweer, de medisch verzorgers of de luchtverkeersleiders allen zijn even onmisbaar. Veel Luchtmachters volgen naast hun werk een opleiding. Jong, gezond, je houdt van sporten: het profiel van de gemiddelde Luchtmachter. Sportmogelijkheden genoeg. Je hebt in zowat elke functie te maken met hoogwaardige techniek. Dus als je van hightech houdt, zit je goed bij de Luchtmacht.

Van een opleiding bij de Marine kun je een leven lang plezier hebben. Je krijgt een gedegen opleiding waar je later ook wat aan hebt en je maakt vrienden voor het leven. Afhankelijk van je vooropleiding kun je een vakopleiding volgen of studeren op universitair niveau. Behalve wanneer je als arts, tandarts en apotheker bij ons aan de slag wilt. Dan moet je namelijk al afgestudeerd zijn. Maar met welke opleiding je ook bij ons binnenkomt, je wordt eerst opgeleid tot militair.

De Koninklijke Marechaussee is een gendarmeriekorps, een politiekorps met militaire status. De marechaussees zijn zowel militair als politieman of -vrouw. De marechaussee is in Nederland en wereldwijd veelzijdig inzetbaar voor veiligheid, juist als het erop aankomt. Zij wordt ingezet op plaatsen van strategisch belang. Van luchthavens tot paleizen in Nederland. Van de buitengrenzen van Europa tot oorlogs- en crisisgebieden. Ook treedt de marechaussee op als politie voor Defensie. Elke marechaussee begint met een militaire scholing. De basisopleidingen leiden op voor marechausseebeveiliging en algemeen opsporingsambtenaar. Dit is tot de rang van wachtmeester. De opleiding stoomt hen klaar voor alle werkgebieden van de marechaussee. De opleiding tot officier geeft de marechaussee in samenwerking met de Nederlandse Defensieacademie en de Politieacademie.

53 Politie

De Politieacademie ontwikkelt en verzorgt onderwijs voor de Nederlandse politie. Zij biedt korte trainingen en volledige opleidingen aan, van mbo-niveau 2 tot en met academisch niveau. Het onderwijs kent een grote variëteit en beweegt mee met wat de politiepraktijk nodig heeft.

54 Travel Active

Travel Active is een specialist op het gebied van culturele uitwisselingen. Het programma omvat: Work & Travel, vrijwilligerswerk, Wildlife & Travel, Language & Travel, Au Pair, Stage en High School programma's in diverse landen.

